

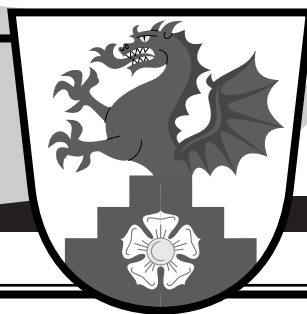
**Ať bylo, jak bylo, přece jaksi bylo, ještě nikdy nebylo,
aby nějak nebylo.**

J. Hašek, Švejk

ROUSKÉ

Z P R A V O D A J O B C E

číslo 2 • prosinec 2013 • ročník XV • www.rouske.cz

■ Sloupek starostky

Vážený spoluobčané, za námi jsou i druhé volby, do Poslanecké sněmovny parlamentu ČR, které si ničím nežadaly s těmi prvními. Jejich protagonisty i výsledek máme každý den před očima. Doufejme jen, že to co nám poslanci slíbili, budou také plnit. Jen velmi neradi si připouštíme, že se rychle blíží konec roku a s ním spojený počátek zimního období. Nejinak tomu bylo i letošní první adventní neděle, v průběhu které se rozsvítilo nové vánoční osvětlení na lípách u místní kaple i vánoční strom na návsi. Adventní neděle nám zpestřila vánoční výstavka a koncert přátel z Dlouhé Loučky. Obě akce byly příjemným kulturním zážitkem.

Co však bylo malou vadou na kráse, je nezáměr místních obyvatel. Celkově se projevuje malý zájem našich občanů účastnit se místních kulturních a společenských akcí. Přestože v naší obci je v rámci celého roku pořádáno přes dvacet kulturních akcí, je paradoxní slyšet povzdechy některých obyvatel nad malým počtem akcí. Když jsou však podobné akce zorganizovány, zúčastní se jich více přespolních než místních. Pořádání každé akce je náročné na volný čas všech organizátorů a tak nejenom mě mrzí malá účast občanů. I v tomto čísle opět naleznete zprávu o činnosti jednotlivých spolků. Zde je prostor pro jejich prezentaci. Aktivita místních spolků jsou tak rozmanité, že si z nich mohou vybrat občané všech věkových kategorií. Za jejich úsilí bych jim chtěla poděkovat a popřát hodně nápadů, elánu i příznivců.

Příští rok bude již patnáctým, kdy náš obecní zpravodaj vznikl. Styl i vlastní výroba zpravodaje prošly od svých počátků poměrně výraznými změnami – od původního černobílého ručního kopírování až k nynější podobě. Zpravodaj si však zachoval své charakteristické základní vnitřní uspořádání a tak byly položeny základy pro úspěšné fungování a poskytování informací pro naše občany i v budoucnosti. Ať Vám je vždy dobrým pomocníkem na cestě za obecními informacemi.

Jménem zastupitelstva obce Rouské i jménem svým, vám všem, kteří žijete v naší obci nebo přijíždíte na své chaty a chalupy, či jste se zde narodili a dávno žijete jinde po světě, přeji do nadcházejícího roku 2014 zdraví, pohodu, práci, nadhled a dobré lidi kolem sebe.

*Miluše Stržínková
starostka obce*

Zpráva o věcech veřejných

Ani tentokrát Vás neošidíme o informace, které se udály v druhé polovině roku 2013. Začátek léta byl ve znamení dalšího, již 4. ročníku hudebního festivalu BESTFEST a který dle ohlasů pořadatelů i návštěvníků se řadí k těm vydařenějším, zejména co se týče počasí. Zde bych pořadatele akce chtěla pochválit, neboť již v neděli ráno byla většina areálu uklizená a kromě jedné drobné škody se to obešlo bez těch větších. Další akcí horkého léta bylo slámování. Naše slaměné sochy zdobily i prostranství před hranickou sokolovnou, kde se pořádala celonárodní konference VENKOV 2013. Tyto výtvořky jsou nedílnou součástí vánočního výzdoby obce. Konec prázdnin patřil sestavení a tréninku soutěžního týmu pro XI. olympiádu mikroregionu Záhoran. Reprezentace naší obce se zhostil náš tým na výbornou a umístil se na šestém místě. Ráda bych se zmínila o skutečnosti, že každým rokem se snažím dlouhým přesvědčováním získat lidi pro soutěž, v letošním roce však přišli sami soutěžící s návrhem, že by do toho šli znovu. S potěšením mohu konstatovat, že mě to velice potěšilo a děkuji. V září se tradičních pouťových slavnostech, při mši svaté angažovali místní hasiči v nových vycházkových uniformách a v čele se svým symbolem hasičským praporem. Věřím, že tato účast se stane tradicí. Cena naděje za živý venkov, kterou jsme obdrželi v roce 2012 byla také využita ve prospěch občanů a tak kromě vánočního osvětlení vyrazili „rousečáci“ na dva zájezdy za poznáním jižní Moravy. Atmosféra obou zájezdů byla pravá sousedská a tak doufám, že si tuto aktivitu budeme moci zopakovat. Těšit se můžeme z rostoucí iniciativy místních hasičů, o které se

dočtete rovněž v tomto zpravodaji. Velikonoční a vánoční výstavy navštěvuje čím dál větší počet návštěvníků a jsou příjemným zpestřením kulturního života obce. Ani Sv. Mikuláš na nás nezanevřel a jeho návštěvy každoročně potěší hlavně děti. Tradice v naší obci už zapustily kořeny, a měli bychom vidět za těmito akcemi tu spoustu práce mnoha lidí z Rouského, za které jim patří uznání a poděkování.

Na poli obecním jsme se věnovali úpravám veřejných prostranství. Vysazena byla šeríková alej před č.p. 10, která je tvořena z bílých a nachových šeríků, které jsme získali až výstavou v Kostelci nad Černými lesy. Nikdy bych nevěřila, že sehnat stromový šerík dá takovou práci. Nicméně stromky jsme sehnali a teď se budeme těšit na jaro až pokvetou. Dalším prostranstvím byl prostor po zrušeném chodníku od „nikud nikam“ před č.p. 24 a posázen byl kobercem půdopokryvných růží. V rámci této

dokončení na straně 2 ►

Zleva Hana Koukalová, Anna Hradilová a Ing. Jana Zamazalová – při výsadbě prostranství

akce bylo i přeložení chodníku a zabránění průniku vody z parku Rozárka do sklepa rodinného domu č.p. 24. Zde jsme se o náklady podělili s majiteli domu. Poslední úpravou bylo prostranství před bytovým domem č.p. 70. Provedlo se tu vydláždění pozemku a přemístění kontejnerů na tříděný odpad, tak aby nehyzdily celkový vzhled ulice. V souvislosti se zkulturněním pozemku před bytovkou byla rovněž provedena nová výsadba. Škoda jen, že některým majitelům pejsků slouží toto hezky upravené prostředí k venčení svých miláčků. Zkuste si prosím v sezoně ošetřovat sazenice mezi „poklady“ po vašich mazlíčcích! Vysázeny byly i 3 stromy na návsi a náhradní strom v parku. Připraveny jsou další návrhy úpravy obecních pozemků, které navrhla Ing. Jana Zamazalová. Prozatím jsme odstranili již přerostlé jehličnany. Protože se jedná o výsadbu převážně listnatých stromů, byl za účelem úklidu listů zakoupen vysavač listů, který se již při podzimním úklidu osvědčil. Úspěšní jsme byli s projektem výsadby stromořadí na „hřádkách“ z operačního programu péče o krajinu, který se bude realizovat na jaře roku 2014. Jedná se o výsadbu 30 ks stromů, převážně lip, třešní a javorů.

Kříž u Babic z roku 1891 před škodní událostí

Příprava probíhá i u projektu víceúčelového hřiště na bývalé Haderkové zahradě, který by měl být realizován z programu LEADER začátkem měsíce července po ukončení hudebního festivalu BESTFEST. V rámci roku se prováděly údržbové práce na dřevěných prvcích (nátěry, montáž) a prováděly oplocenky v lesích. V současné době jsou oploceny všechny lesní pozemky po těžbě dřeva. Přirozená obnova lesa je schvalována odborem životního prostředí MěÚ Hranice, který má na starosti dohled nad hospodařením v lesích.

V listopadu jsme zaznamenali krádež části kamenného kříže na rozcestí u Babic. Jedná se o a odcizenou nejvyšší část kříže s Kristem. Památku starou 122 let zničila vandalova zlodějská ruka a způsobila škodu minimálně ve výši 50–70 tis. Kč. I když pachatele Policie těžko dopadne, nezbude než památku z roku 1891 postavenou Antonínem a Weronikou Mikšánkovými z Babic, ke cti a chvále boží, jak je zřejmé z nápisu na soklu, opravit a dát do původního stavu. Ostatně i tento čin vypovídá o upadajících hodnotách této doby. Tyto finanční prostředky, které budeme muset nyní vynaložit, mohly sloužit jiným projektům důležitých pro obec.

...a po

Zastupitelstvo obce informuje

Krátké z veřejného zasedání zastupitelstva obce Rouské 9. srpna 2013

1. Zahájení, určení ověřovatelů a zapisovatele
2. Kontrola usnesení
3. Vystoupení zástupce o.p.s. Energie pod kontrolou – Jan Tejml, manažer projektu
4. Návrhy výsadby veřejných prostranství – Ing. Jana Zamazalová
5. Projekt MR Záhoran Hasiči bez hranic, spolufinancování akce
6. XI. Hry MR Záhoran, spolufinancování akce – Ing. Pavla Krbálková
7. Zpráva o hospodaření únor – do 31. 7. 2013
8. Rozpočtové opatření č. 2-3/2013
9. Revokace usnesení ZO ze dne 15. 12. 2012 – OZV č. 1/2012
10. Schválení OZV č. 1/2013 o poplatku za provoz systému, shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů č. 1/2013
11. Seznámení s výsledky kontroly MVČR na úseku samostatné působnosti
12. Závěrečný účet DSO MR Záhoran za rok 2012
13. Darovací smlouva na část p.č. 302/13 v k.ú. Rouské
14. Informace starostky
15. Usnesení a závěr

Krátké z veřejného zasedání zastupitelstva obce Rouské 8. října 2013

1. Zahájení, určení ověřovatelů a zapisovatele
2. Kontrola usnesení
3. Zpráva o hospodaření do 30. 9. 2013
4. Smlouva o zřízení věcného břemene
5. Územní plán obce
6. Nákup techniky – vysavač na listí
7. Žádost Města Hranic o poskytnutí fin. prostředků na pořízení termokamery pro Hasičský záchranný sbor OK, pož. stanici Hranice
8. Žádost o poskytnutí daru HOSPIČU NA SVATÉM KOPEČKU
9. Žádost SDH Rouské o poskytnutí příspěvku
10. Žádost o poskytnutí příspěvku OS Klubu seniorů Rouské – Všechno vice
11. Inventarizace majetku obce
12. Informace starostky
13. Usnesení a závěr

Zpráva o hospodaření obce

Za období leden–listopad 2013

Příjmová část: příjmy celkem	3.857.043,73 Kč
z toho: daňové příjmy	2.161.917,04 Kč
nedaňové příjmy	534.266,79 Kč
dotace	1.160.859,90 Kč
Rozpis k nedaňovým příjmům:	
příjem z lesa	232.475,00 Kč
stočné	25.056,00 Kč
nájem DPS	114.294,00 Kč
příjem za tříděný odpad od EKO-KOM	29.312,00 Kč
od pojišťovny za poškození alejí	71.950,00 Kč
ostatní příjmy	61.179,00 Kč
Rozpis k obdrženým dotacím:	
od Úřadu práce-refundace mezd VPP	977.580,00 Kč
z Krajského úřadu na volbu prezidenta a PS	53.000,00 Kč
z voleb prezidenta jsme vrátili	2.240,10 Kč
volby do PS ještě nejsou uzavřeny	
z Krajského úřadu příspěv. na hospodaření	
v lesích	20.700,00 Kč
z Krajského úřadu na provoz hasičů	1.820,00 Kč
z Krajského úřadu na výkon st.správy	49.500,00 Kč
převod na splátku hypoteč. úvěru	60.500,00 Kč
Výdajová část: vydání celkem	3.565.241,21 Kč
z toho: běžné výdaje	3.467.062,21 Kč
kapitálové výdaje	98.179,00 Kč
Rozpis výdajů podle kapitol:	
1011 – výdaje na opravu rybníka	222.045,00 Kč
1031 – pěstební činnost (lesy)	55.553,00 Kč
2212 – silnice (zimní údržba)	24.918,80 Kč
2221 – provoz veřejné dopravy	34.600,00 Kč
3111 – předškolní zařízení	8.185,00 Kč
3113 – základní škola	41.311,50 Kč
3314 – činnosti knihovnické příspěv. Všebovicím	3.653,00 Kč
3319 – záležitosti kultury	98.512,00 Kč
3419 – sport. areál hřiště	55.220,00 Kč
3612 – bytové hospodářství (vč. úroků z úvěru)	50.136,90 Kč
3631 – veřejné osvětlení	44.906,00 Kč
3639 – kom. služby a územní rozvoj	57.930,00 Kč
3721 – sběr nebezpečných odpadů	56.210,00 Kč
3722 – sběr komunálních odpadů	100.833,00 Kč
3745 – péče o veřejnou zeleň	1.251.317,25 Kč
více k této kapitole bude uvedeno v dalším komentáři	
5512 – požární ochrana	42.378,98 Kč
6112 – zastupitelstvo	492.406,00 Kč
6114 – volby do parlamentu	18.234,00 Kč
6118 – volby prezidenta	24.259,90 Kč
6171 – činnost místní správy	821.763,88 Kč
6330 – převod na splátku hypotečního úvěru	60.500,00 Kč
6402 – finanční výpořádání minulých let	367,00 Kč
Výdaje celkem	3.565.241,21 Kč

Stavy na bankovních účtech k 30. 11. 2013:

Účet u Komerční banky	434.030,53 Kč
Účet u České nář. banky	64.720,75 Kč
Účet u hypoteční banky	11.608,02 Kč
Pokladní hotovost	33.274,00 Kč
Celkem	543.633,30 Kč
Naproti příjmům jsou úvěry – dlouhodobé:	
hypoteční úvěr DPS	429.364,10 Kč
úvěr u KB (na rybník)	246.000,00 Kč
Státní fond živ. prostř. vratný příspěv. na rybník	258.321,30 Kč
Úvěry celkem	933.685,40 Kč

Vzhledem k tomu, že Ministerstvem financí bylo pozastaveno vyplácení dotací, což se týkalo i našeho projektu Obnova rybníka KADLUB, dostala se obec do prodlení s úhradami faktur za uvedenou akci firmě NEVIS. Uvedená firma po třech měsících po ukončení díla požadovala dle podmínek SOD penalizaci. Penále bylo požadováno daleko vyšší, ale díky jednání zastupitelstva se obě strany dohodly na poloviční výši penalizace a to ve výši 370 tis. Kč.

Trochu podrobněji se vrátím ke kapitole 3745 péče o vzhled obce a veřejnou zeleň:

Jsou zde načítovány veškeré mzdy pracovníků přijatých na VPP, které vč. odvodů na sociální a zdravotní pojištění činí 1.094.214 Kč. Jak je uvedeno v příjmech je dotace od Úřadu práce ve výši 977.580 Kč, takže obec stojí tyto pracovníci 116.634 Kč.

Další větší položkou je nákup ostatního materiálu které je ve výši 99.894,25 Kč z toho nákup výsadby a stromů činí 39 tis. Kč. Další položka je za nákup PHM a to ve výši 20.585 Kč, dále jsou tu položky za školení pracovníků o bezp. práce, za služby, ochranné pomůcky, úrazové pojištění atd.

Odpadové hospodaření

I když není ještě uzavřen rok je možné se zmínit o odpadovém hospodářství:

náklady na svoz odpadu 157.043 Kč
tržba za tříděný odpad - 29.312 Kč
další tržbu za tříděný odpad - 12.874 Kč obdržíme v prosinci 2013
rozdíl 114.857 Kč když vydělíme počtem obyvatel 252 a počtem rekreačních objektů 8 = 260 vyjde nám na jednoho obyvatele či rekreační objekt 441 Kč. Obec přispívá na každého obyvatele částkou ve výši 41 Kč.

Svozoové dny v 1. pololetí roku 2014 **7. ledna, 21. ledna, 4. února, 18. února, 4. března, 18. března, 1. dubna, 15. dubna, 29. dubna, 13. května, 27. května, 10. června a 24. června**. Od měsíce září je na sběrném místě u bytovky umístěn kontejner na sběr oděvů, obuvi a textilu. Do kontejneru lze vkládat bytový textil, oděvy, obuv a hračky. Odložením Vašeho nepotřebného oblečení, obuvi a hraček posloužíte dalším lidem. Pomáháte nejen ekologickému využití, ale i vytvářet nová pracovní místa.

Cena vodného pro rok 2014 je ve výši 40,40 Kč a stočného 3 Kč.

Vašíčková Marie, účetní

UPOZORNĚNÍ PRO OBČANY S TRVALÝM POBYTEM V SÍDLĚ OHLAŠOVNY OBCE ROUSKÉ

Obecní úřad ROUSKÉ upozorňuje občany, kterým byl zrušen údaj o trvalém pobytu a kteří mají přidělenou jako svou adresu sídlo ohlašovny, tedy adresu ROUSKÉ čp. 64, že tato adresa je pouze evidenčním údajem, nevyplyvají z něj žádná konkrétní práva a povinnosti k objektu a slouží k administrativním účelům.

Na sídlo ohlašovny nelze doručovat písemnosti, neboť v budově OÚ ROUSKÉ nikdo z občanů s úřední adresou fyzicky nebydlí a není možné jim žádnou korespondenci doručit.

OÚ ROUSKÉ není oprávněn přebírat soukromou korespondenci fyzických osob.

Občané, kteří mají v důsledku zrušení údaje o místě trvalého pobytu jako svou adresu uvedeno sídlo ohlašovny, si doručování svých zásilek musí řešit přímo s Českou poštou.

V případě, že občan toto nebude řešit, bude režim doručování na adresu ohlašovny probíhat následovně:

Obyčejné listovní zásilky: budou doručovatelem vráceny odesílateli.

Doporučené zásilky: Doručovatel nechá na podatelně OÚ ROUSKÉ čp. 64 výzvu, aby si občan písemnost vyzvedl v úložní době a ve výzvě sdělí místo, kde je písemnost uložena. Současně doručovatel zanechá, existuje-li poučení pro adresáta.

Pokud si adresát zásilku nevyzvedne v zákonné lhůtě do 10 kalendářních dnů ode dne, kdy byla připravena k vyzvednutí, bude zásilka posledním dnem této lhůty považována za doručenou.

Občané obce s trvalým pobytem v sídle ohlašovny obce ROUSKÉ mají možnost zjistit, zda pro ně byla zanechána výzva o uložení doporučené zásilky na pracovišti podatelny OÚ ROUSKÉ, tel. č. 581 622 859, email: ourouske@tiscali.cz.

Obecní úřad

PODĚKOVÁNÍ

Jménem zastupitelstva obce Rouské bych chtěla vyjádřit poděkování za reprezentaci obce a organizaci XI. Her mikroregionu Záhoran v Paršovicích, které se konaly 31. srpna 2013 těmto občanům:

- Členům soutěžního týmu: **Janě Čechové st., Haně Koukalové, Lucce Ovčáčíkové, Janě Čechové ml., Josefu Novosadovi, Zdeňku Suchánkovi, Lukáši Klimkovi, Ladovi Helískovi ml., Renatě Hostašové a Markétě Povalové.**
- Porotkyni p. **Ireně Odložilíkové.**
- Hlavní pokladně: p. **Marii Vašíčkové a Ludmile Perutkové.**
- Za stánkový prodej: **Miroslavu Hrstkovi, Ireně Kývalové, Marii Tobolové, Jaroslavě Vývodové a Ludmile Juránové.**

- Za skvělé moderování a ozvučení areálu: panu **Petru Koukalovi a Petru Andrýsovi.**
- Za vystoupení: **Kláře Juránové a Anetě Mrázkové**
- Za dopravu soutěžících: **Martinu Ovčáčíkovi**

A všem dalším, kteří naše družstvo přišli podpořit.

Na olympiádě v Paršovicích jsme se umístili na šestém místě a v ekologické disciplíně, kde se hodnotí největší množství vytríděného odpadu na 1 občana obsadila obec Rouské 1. místo. Takže milí občané třídte, třídte, třídte.

Miluše Stržínková

Vpředu zleva Miluše Stržínková, Vladimír Helisek ml., nahoře zleva Markéta Povalová, Josef Novosad, Jana Čechová ml., Lucie Ovčáčíková, Hana Koukalová, Jana Čechová st., Lukáš Klimek, Zdeněk Suchánek, Renata Hostašová

MUDr. Petr Mitáš předává kapitance soutěžního týmu Janě Čechové st. cenu za umístění

Hasiči bilancují rok 2013

Vážení spoluobčané, milé sestry a milí bratři hasiči, prosinec pomalu ale jistě odsypává svá poslední zrníčka písku a tím se i zároveň chýlí konec tohoto kalendářního roku. Nastává čas rekapitulací a bilancování. Pojďme tedy i my zavzpomínat na letošní bezpochyby zajímavý rok, rok 2013.

Již tradičně začátek roku prožíváme oslavami konce masopustu. Letošní „Vodění medvěda“ provázela dešť, ale i dobrá nálada a to je důležité, kvůli tomu se přece tyto akce dělají. V každém domě jste nás mile přivítali a bohatě pohostili, mnohdy i náš Sbor finančně podpořili. Ještě jedenkrát bych chtěl za vše poděkovat s přáním, ať i v příštích letech se s dobrou náladou ve dveřích za zvuku Partutovjanky potkáme.

V květnu jsme se účastnili oslav, našeho patrona, sv. Floriana ve Všechnovicích. Při oslavách nejprve jde slavnostní průvod od Všechnovské zbrojnice ke kostelu Nejsvětější Trojice, kde se svěť Mše svatá, právě k uctění našeho patrona. Po Mši následuje již tradiční proslov jednotlivých starostů, kde představují svoji obec. Účast všech sborů a jejich členů je hojná. Náš sbor od letošního roku disponuje již sedmi členy se slavnostní vycházkovou uniformou. Účastníme se i s naším novým slavnostním praporem, který jsme dostali v loňském roce.

V září jsme se podíleli na poutových oslavách, během kterých ukázali svůj um naši mladí hasiči, kterým jsme se po celý rok věnovali při různých aktivitách.

Během celého roku trénoval náš sportovní tým, který se letos účastnil celkem 11 soutěží, se stále se zvyšujícím potenciálem. Jde vidět, že kluky to baví a už nyní se těší na dobývání dalších sportovních met.

Zásahová jednotka obce JPO Rouské měla oproti loňskému roku méně práce, což je svým způsobem dobrá zpráva.

Sbor dobrovolných hasičů při slavnostní mši. Zleva Miroslav Kývala velitel SDH a Ing. Libor Kývala starosta SDH.

Vždy připraveni! Martin Čech a Mirek Kývala

Účastnila se námětové evakuace Domov Větrný mlýn ve Skaličce, kde jsme si mohli vyzkoušet evakuaci, manipulaci, výstavbu provizorního ubytování, vedení evidence evakuovaných osob a jejich transport.

Po celý rok jsme spravovali a udržovali přidělenou techniku. Byly zakoupeny nové zimní gumičky na auto, dokončená vestavba do zadní části hasičského auta, zakoupeny zásahové hadice spolu se sportovním rozdělovačem, ruční svítilna a v neposlední řadě zásahové přilby Kalisz Vulkán s LED svítilnou v počtu 4 ks. Spolupracovali jsme s ostatními spolky. Účastnili se schůzí a reprezentovali naši obec.

Závěrem mi dovoluji poděkovat všem našim členům, vedení SDH, sportovnímu týmu, mladým hasičům a jejich rodičům, obecnímu zastupitelstvu, sponzorům a přívržencům, vždyť bez Vás by to nešlo. Krásně prožijte Vánoční čas, nejlépe v blízkosti svých rodin a blízkých. Do nového roku vykročte tou správnou nohou.

P.S. A kdyby něco, nevěste hlavu, jsme tu my, Vaši HASIČI ☺

*Miroslav Kývala,
velitel SDH, velitel JPO Rouské*

Zleva: Lucie Havranová, Aneta Chrastinová, Michal Ovčáčík, Vladimír Helisek, Lukáš Havran, Lukáš Klimek, Josef Kývala, Radek Chrastina, Filip Kývala

Rouské pohltila atmosféra Vánoční výstavy

OS – Za uchování a rozvoj místních tradic při OÚ v Rouském, uspořádalo na první adventní víkend 30. 11.–1. 12. 2013 v prostorách sálu kulturního domu „IX. Vánoční výstavu“. Pořadatelé nabídly všem přítomným bezpočet inspirací, které souvisí s nastávajícími svátky vánočními, ale i neuvěřitelně zručné řemeslníky, kteří tvořili a předváděli pletení košů z proutů, tkaní lněných koberců, ozdoby z korálků, netradiční šperky.

K vidění byly voskové svíčky, pokojové květiny, suché květinové vazby, patchwork, šité hračky, paličkované obrázky, kera-

miku, porcelán, háčkové a slaměné ozdoby, perníky, adventní věnce, decoupage, pletení z papíru, dřevěné doplňky, bižuterii, potravinové doplňky, ovocné čaje, přírodní dekorace, květinové vazby a spoustu jiných inspirací.

Příjemným zpestřením výstavy, byl dětský pěvecký sbor „ZUŠ Hranice“, která si připravila vánoční hudební vystoupení a svým umem okouzila všechny přítomné.

Jsme rádi, že návštěvnost výstav, které pořádá naše občanské sdružení je rok od roku větší, což je pro nás všechny tvůrčí to největší ocenění, že naše práce má smysl.

Irena Odložilíková, předsedkyně spolku

Atmosféra vánoční výstavy.

Vystoupení ZUŠ Hranice na Vánoční výstavě

Senioři poznávali olomoucký kraj

Klub seniorů Rouské – Všechnovice navštívil závěrem léta Archeoskanzen a expozici Živá voda v obci Modrá. V rámci této cesty, které se zúčastnilo zhruba 30 členů jsme ještě navštívili Velehrad s jeho památkami a zámek Buchlovice. Přestože to nebylo v plánu akcí pro letošní rok, vydali se členové klubu ještě za poznáním některých míst olomouckého kraje. První zastávka byla na hradě Helfštýn. Vyslechli jsme si výklad o historii a výstavbě hradu, při němž jsme si uvědomili, že jsme o Kateřině z Ludanic slyšeli při besedě o knize Rozmary lásky – poslední paní rožmberská od spisovatelky Jaroslavy Černé, kterou pro nás připravila p. Lydie Trlifajová, knihovnice ze Všechnovic. Následovala prohlídka hradu, mincovny a expozice uměleckého kovářství. Zaujala nás nejen velká díla, jako ukřižování Ježíše, ale i menší a nápadité výtvo-ry čarodějnice na koštěti a na čtyřkolce, nebo dílo tlukot srdce. Líbilo se nám, že i kováři mají smysl pro humor, například utažený opasek s názvem „klausova dírka“ a nebo uzel na kapesníku s názvem „nezapomeň“. V Lipníku nad Bečvou jsme si prohlédli jednu ze zajímavostí a to střešní zahradu na místním zámku. Pokročilá roční doba a také deštivé počasí ubraly na kráse zahrady. Po obědě náš autobus směřoval do Olomouce. Nejdříve jsme navštívili arcidiecézní muzeum. Na začátku expozice jsme si prohlédli nádherný arcibiskupský kočár, v archeologické části pak pozůstatky tzv. přemyslovského paláce s klenotnicí monstrancemi a kalichy a spoustou dalších zajímavých exponátů. Poté následovala prohlídka katedrály Sv. Václava a reprezentačních sálů Arcibiskupského paláce s bohatou výzdobou a dobovým nábytkem. Myslíme, že se zájezd vydařil a těšíme se až uskutečníme příští rok další.

Zástupci Klubu seniorů Rouské – Všechnovice se vydali v měsíci říjnu do obce Skalka, která má zhruba 250 obyvatel a provozuje obecní lázně. Sbor dobrovolných hasičů z Rouského s řidičem Martinem Ovčáčkem zajistili dopravu a hned první zastávka patřila prohlídce největšího českého výrobce emulzních likérů závodu Prostějovská starorežná, kde nám byla panem starostou obce Skalka Antonínem Frgalem domluvena krátká prezentace a prohlídka nejstaršího závodu na výrobu lihovin ve střední Evropě. Po této zajímavé prohlídce jsme již zamířili do Skalky, kde nás čekala propagátorka nordic walkingu a pozvala nás na krátkou tříkilometrovou procházku s hůlkami. Při aktivní procházce jsme debatovali o prospěšnosti této disciplíny vhodné zejména pro seniory. Domluvili jsme návštěvu paní lektorky u nás v příštím roce. Ráda nám předá vlastní zkušenosti, které získala v rámci své léčby pohybového ústrojí právě touto technikou. Po prohlídce lázní nás čekalo příjemné posezení s panem starostou Antonínem Frgalem, jež nám s pýchou ukazoval úspěchy Skalky. Např. víceúčelovou knihovnu, zrekonstruované lázně a víceúčelové hřiště. Po ochutnávce léčivé vody ze všech čtyř lázeňských pramenů jsme se s panem starostou i obcí Skalka roz-

loučili a poděkovali za milé přijetí a čas nám věnovaný. Věříme, že jim návštěvu a srdečnost budeme moci oplatit.

Každoročně zve náš spolek na svou cestopisnou přednášku rodinu Márových z Přerova a tak ani letošní rok nebyl výjimkou. Mladý Jirka společně se svými rodiči Alenou a Jirkou starším nás ve své prezentaci přenesli do Austrálie a podělili se se svými dojmy a zážitky z této země. Prožili jsme společně s nimi příběh plný dobrodružství, napětí a radosti. Rodina Márových je autorem sedmi cestopisných knih a dokumentárních filmů, které tvoří nedílnou součást naší rousecké knihovny.

Zleva Alena Márová, Jaroslava Vývodová Helmtraut Vojtková, Ludmila Perutková, Jiří Mára st. vpředu Jiří Mára ml. – při cestopisné přednášce o Austrálii.

Ani zdraví a jeho prevence není téma, které bychom při svých aktivitách vynechali. A proto jsme ve spolupráci s MUDr. Romanem Husarem připravili v listopadu zdravotní přednášku na téma onemocnění srdce a prevence srdečních chorob 21. století. Činnost v letošním roce jsme ukončili Adventním koncertem u Kaple povýšení sv. Kříže v Rouském, kde vystoupil soubor přátel z Dlouhé Loučky. Touto cestou bychom chtěli srdečně poděkovat za podporu obcí Rouské a Všechnovic a za spolupráci s Ing. Pavlou Krbálkovou.

Všem našim členům a příznivcům přejeme do roku 2014 pevné zdraví a pohodu.

Helmtraut Vojtková, předsedkyně klubu

Jarmark v Rouském provoněla zabijačka i burčák

Myslíme si, že farmářské trhy pořádané na malé vesnici jsou velkou výjimkou. Občanské sdružení Centrum aktivního odpočinku při jezdecké stáji JUKO v letošním roce pořádalo již pátý jarmark, který se v Rouském celkem zabydlel a stává se tradicí. Do Rouského se sjeli drobní zemědělci, pěstitelé, řemeslníci i živnostníci z celého Hranicka.

Farmářský jarmark nenabízel jen zabijačkové speciality jako například čerstvý uvařený ovar a zabijačkový guláš, ale nabíd-

ka byla vskutku pestrá. Lidé si mohli zakoupit ovoce i zeleninu přímo od pěstitelů, přírodní sýry a mléčné výrobky, med a výrobky, víno a pro podzimní měsíce tolik charakteristický burčák, který byl mimochodem výborný. Dále bylo možné tak jako na každém jarmarku zhlédnout ukázky řemeslné výroby – například svíčky z včelího vosku, ručně zdobené plátno nebo sponky a přívěsky. Celé krásné odpoledne hrála živá hudba písničky z šedesátých let. Součástí podzimního jarmarku byly

ukázky cvičení malých hasičů z Rouského, Býškovice a Opatovic. Děti předvedly různé způsoby útoku. Všichni účinkující za tento velmi pěkný zážitek pro diváky, byli odměněni poháry a věcnými cenami. Na rousecký jarmark se sjíždí stále více lidí ze širokého okolí. Všem, kteří náš jarmark navštívili a pro-

žili pohodově odpoledne děkujeme a těšíme se na příště. Za naše sdružení přejeme hodně zdraví a úspěchů do nového roku 2014.

Ludmila Juráňová

Californie Rouské

o.s. Californie Rouské v současné době částečně omezilo svou činnost. Přesto se účastní jednotlivých akcí, popřípadě připraví program na jednotlivé společenské události. Spolupracujeme s Římskokatolickou farností Vsechovice a podílíme se o hlavních prázdninách na organizaci „příměstského

farního tábora“. Od podzimu děti z občanského sdružení a ZŠ Vsechovice pilně nacvičovaly scénku „O sv. Mikuláši“. Se svým vystoupením děti obohatily program na Mikulášské nadílce v Provodovicích, na adventním jarmarce „Od adventu do Vánoc“ v ZŠ Vsechovice a neposledně na Mikulášské nadílce v Rouském, které pořádalo OZ Rouské ve spolupráci s o.s. Californie.

Přeji Vám požehnané Vánoce a hodně zdraví, pohody, osobních i pracovních úspěchů v Novém roce 2014.

I. Kývalová – vedoucí o.s. Californie Rouské

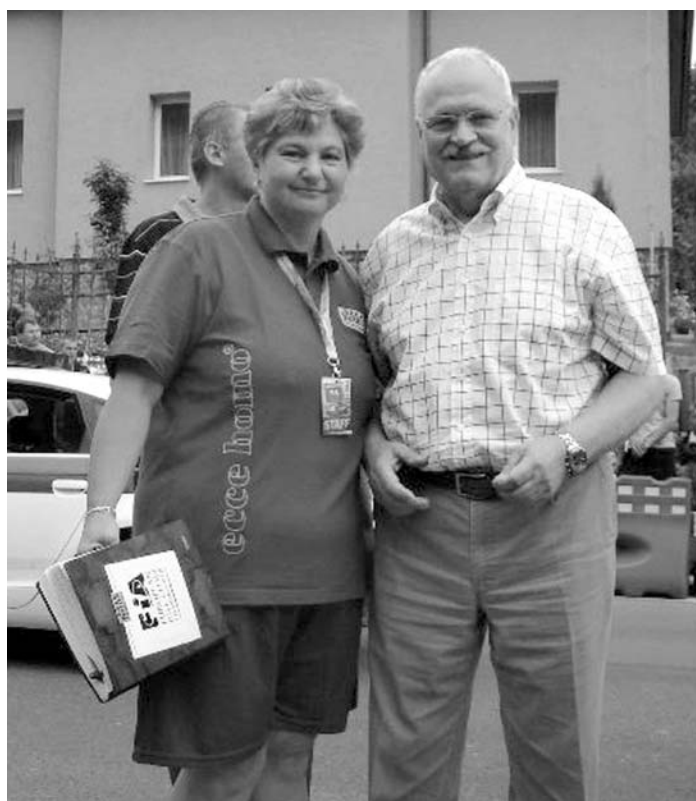

PŘÁTELSKÉ SETKÁNÍ S PREZIDENTEM SLOVENSKÉ REPUBLIKY

Předsedkyně spolku žen a také členka Automotoklubu Ecce Homo Šternberk Liběna Hrešková z obce Rouské měla tu čest se zúčastnit Mistrovství Evropy v závodech do vrchu s novým teamem Jiřího Sedláčka na východním Slovensku ve městě Dobšiná. Nad tímto závodem měl záštitu i Slovenský prezident Ivan Gašparovič. Předsedkyně spolku Liběna Hrešková měla tu čest se tady setkat a předat dárky Slovenskému prezidentovi Ivanu Gašparovičovi. Je to nejen pro mě samotnou velká pocta, ale i pro náš spolek, potřást si rukou s takovou osobností říká předsedkyně. Pan prezident při rozhovoru s předsedkyní pozval náš spolek na prezidentský hrad, kde ho máme poctit svojí návštěvou.

Děkujeme za pozvání pane prezidente!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!

Liběna Hrešková s prezidentem Slovenské republiky Ivanem Gašparovičem.

Rousecká dráčata

Rouské ve znamení slámy, tak by se dal nazvat Festival slámování v Rouském, který se konal v letních horkých dnech 3. a 4. srpna 2013 pod patronací Občanského sdružení Rousecká dráčata. Jednalo se o již 5. ročník festivalu „Slámování“. Součástí této dvoudenní akce, při které se vyráběly nové slaměné sochy v životní velikosti, tvořící společný soubor vánočního Betlému, probíhal i kulturní program např. vystoupení skupiny historických šermířů, kteří připravili několik praktických ukázek historických střelných zbraní, historického oblečení, výbroje a výstroje, šermířských zápasů, divadelního představení ve kterém si zahráli i diváci. Divákům se program velmi líbil a pozitivně hodnotili tematické spojení slámy, jako prastarého materiálu používaného k výrobě nejrůznějších předmětů denní potřeby a představení historických kostýmů, výbroje a divadla a obdivovali výkony účinkujících

KDO SI HRAJE NEZLOBÍ...

Dne 28. září 2013 proběhl již 6. ročník akce: „KDO SI HRAJE NEZLOBÍ, aneb procházka přírodou“ kterou pořádal Spolek žen Rouské za finanční podpory Olomouckého kraje. Akce probíhala na sportovním hřišti u Hranické sokolovny, na kterou byly pozvány nejen dětské domovy z celého Severomoravského kraje, ale také veřejnost. Akci navštívilo na stovky dětí i dospělých. Po celé odpoledne k tanci a poslechu hrál DJ-Milan. U lesních bytostí byly nachystány různé hry – puzzle, lovení rybiček, přetahování lanem, skákaní v pytlicích a mnoho dalších. Těchto her se s radostí zúčastnili i mnozí dospělí. Za dětmi přijeli automobiloví závodníci se svými speciály – team SEDLÁČEK MOTORSPORT ze Šternberka a team VERONIKY CICHÉ z Uničova. Navštívila nás farma KOZÍ HRÁDEK z Hustopeč nad Bečvou s kozíčkami, které si děti mohly pohladit, nakrmit a zároveň ochutnat jejich výborné kozí výrobky. Psovodi Městské policie Hranice nám ukázali několik konkrétních situací ze života, při kterých je nutný zásah policie, samotných psů a jejich pánů. Pejsci odvedli prestižní výkon, který byl odměněn velkým potleskem. K vidění i pomazlení byla další zvířátka například králíček, morčata, koníci. V dalším doprovodném programu nás přišel navštívit „lesní pán“, bývalý profesor lesnické školy v Hranicích, pan Dvořák, který krásně mluvil a ukázal všem kůže lesních zvířat, jejich lebky a paroží. Děti byly velmi nadšené a moc je zajímala hlavně kůže z lišky. Děkujeme za krásný výklad. Zpestřením odpoledne byly také poníci, kteří děti vozili po areálu hřiště. HIT RÁDIO ORION malovalo na obličej a obdarovalo každé dítě balónek a dvd. Děti měli za úkol také vyplnit tajenku, do které otázky se ukrývaly po celém areálu hřiště a za kterou dostaly odměnu. V průběhu odpoledne jsme rozdávaly lízátko, oplatky, bonbóny, želatinové hady. Všechny děti dostaly také svačinku, zákusek i večeři. Dětské domovy soutěžily mezi sebou a bylo vidět, jak poctivě se na tento den připravily. Krásné masky byly ohodnoceny jak v kategorii dětí, tak i dospělých. Děti obdržely šerpu, korunku a plyšovou hračku. Dospělí obdrželi Pohár primátora Města Přerova, šerpu, korunku a moudrou sovu. V závěru odpoledne se všechny děti obdržely plyšovou hračku a účastnický list. Velmi dojemné pro nás bylo, když jsme předávaly plyšáky dětem z Vincentina Šternberka, tak si je tiskly k tělíčku a sem tam ukápla i slzička. To je nejkrásnější pocit. Děkujeme všem za pomoc při realizování našich akcí.

**SPOLEK ŽEN ROUSKÉ VÁM VŠEM PŘEJE KRÁSNÉ PROŽITÍ
VÁNOČNÍCH SVÁTKŮ, HODNĚ ŠTĚSTÍ A ZDRAVÍ.**

Liběna Hrešková, předsedkyně spolku

Ludmila Perutková a Eva Studená při výrobě slámových výrobků

v parném počasí. O přestávkách děti bavila dvojice nemotorných klaunů, kteří aktivně zapojili do svého představení děti i dospělé a nechali je vyzkoušet jednoduché artistické výkony. Večerní atmosféru doplnila taneční zábava s hudební směsicí pro všechny věky. Pro výrobu sochy musel nejdříve autor návrhu a náš učitel slámování MgA. Jiří Jedlička svařit z drátů pevnou konstrukci, na kterou následně zúčastnění navazovali provázkem několik vrstev slámy, až do konečné podoby. Práce je to fyzicky náročná i časově velmi zdoluhavá, ale odměnou tvůrcům jsou trvanlivé sochy, které budou po celý zimní čas vystaveny na návsi. Od roku 2008 kdy tento festival vznikl stále přibývají nové postavy i zvířata čítáme jich na šestnáct. Je ovšem nutné sochy vyrobené v dřívějších letech, neustále opravovat, neboť stará sláma a provázky vlivem počasí ztrácí pevnost. Proto se skupinka nadšenců schází aby sochy renovovali a neustále opravovali. Slaměné sochy do Betléma vyráběla skupina asi patnácti skalních nadšenců, ke kterým se průběžně přidávali návštěvníci z blízkého i širokého okolí, jejich počet se, během těchto dvou dnů šplhal téměř ke stovce. Ti, kteří si na výrobu velkých soch netroufli, mohli si ze slámy vyrobit dekoraci do zahrádky, do oken nebo na dveře, v podobě srdce, květiny, šneka, čtyřlístku apod. V letošním roce účastníci vytvořili i dvě nadměrné sochy, každou ze dvou kulatých balíků slámy, které nabarvili do podoby včelek a po festivalu umístili k příjezdové cestě do naší vesnice, kde včelí broučci vítají všechny příjezdějící do naší vesnice. Za technickou pomoc a materiál bychom chtěli poděkovat zejména firmě

Irena Kývalová – každoroční úmorná dřina

Mladí hasiči Filip Kývala, Josef Kývala a Lukáš Klimek

GESS s.r.o.Hranice a společnosti Záhoran a.s. Všechnovice. U dětí jednoznačně zvítězil program, který pro ně připravil místní spolek dobrovolných hasičů. Jeho součástí byly vědomostní a sportovně dovednostní soutěže s hasičským náčiním, které musely být, pro velkou účast, vyhodnoceny v pěti věkových kategoriích. Dále pak proběhl ukázkový hasičský sportovní útok místních dětí – hasičů juniorů. V programu na závěr bylo plánováno rodeo v hasičské pění, které se pro technickou poruchu nekonalo. Došlo pouze k osvěžení při závěrečném sprchování vodou, neboť teploty se v těchto dnech šplhaly vysoko nad 30 stupňů.

Závěrem lze říci, že tento festival přinesl zúčastněným a divákům, aktivní a smysluplné trávení volného času, společnou aktivitu pro všechny věkové skupiny, vytvoření výrobků trvalejší hodnoty, které propagují Olomoucký kraj a naši obec.

Není možné vyjmenovat všechny, kteří se do příprav festivalu zapojili ať na někoho nezapomeneme, proto děkujeme všem, kteří jste nám pomohli, ale i těm, kdo jste tento festival navštívili a podpořili nás.

Pohodový rok 2014.

Za členky sdružení Juráňová Ludmila

Nejen za historií hasičů

Nejen za historií hasičů, Baťově železnici a zpívající fontánou, ale i za dobrým vínem a svatomartinskou husou, jsme se vydali v sobotu 16.listopadu v dopoledních hodinách na poznávací zájezd po Jižní Moravě. Byl to již druhý zájezd, který mohli naši občané obce Rouské absolvovat díky ocenění Ceny naděje pro živý venkov, kterého se jim dostalo v rámci soutěže VESNICE ROKU 2012. Program byl pestrý. Ještě než jsme dojeli do kraje okurků, krásných krojů a dobrého vína zastavili jsme se v Hasičském muzeu ve Dřevohosticích, kde jsme mohli při poutavém vyprávění pana Josínka, zhlédnout snad všechny dochované koňské hasičské stříkačky nejen z ČR. Součástí expozice jsou i hasičské motory, vycházkové obleky či helmy. Další cíl našeho zájezdu se nacházel v Ratíškovicích. Mají zde Muzeum ve vagónu a šlapací drezíny. Během jízdy na drezíně po Baťově železnici, i při vyprávění místního průvodce pana Tomana, jsme zažili nespočet vtipných situací a dozvěděli jsme se spoustu zajímavých informací nejen o Baťově rodině. Nyní se, ale přesuňme do Hodo-

nína, kde už na nás čekají v Muzeu naftového dobývání a geologie. Wau, tak to jsme asi nečekali nikdo – první ropa se začala těžit v Evropě! Kdo by to kdy řekl. Poučení o blahodárných vlivech čisté ropy na lidskou kůži, jsme si tento pokus mohli vyzkoušet sami na sobě. Poutavá i poučná byla přednáška na téma těžení břidlicového plynu, kdy nám bylo vysvětleno vše od jeho tvorby, přes zjišťování nalezišť až po ekologickou těžbu. A to už jsme na Masarykově náměstí v Hodoníně. Při pohledu nad našimi hlavami vidíme věž kostela sv. Vavřince, jak odbíjí 16 hodinu a před námi začíná ukazovat své kouzlo Zpívající fontána. Vyvrcholení tohoto dne prožíváme v Petrově. Pochutnáváme si na skvělé Svatomartinské husičce a po vydatné večeři se přesouváme do nedalekého vinného sklípku pana Stanislava Vajčnera. Při konzumaci jeho výborných vín nás doprovází veselá nálada se zpěvem podtržená hudebním doprovodem pana Petra Krasňáka. Zkrátka prima vydařený výlet.

Mirek Kývala, velitel hasičů z Rouského

Účastníci druhého zájezdu na jižní Moravu před hasičským muzeem v Dřevohosticích.

MAS Rozvojové partnerství regionu Hranicko

Za zkušenostmi Místních akčních skupin (MAS) ve střední Itálii se pod patronací Celostátní sítě pro venkov, Školy obnovy venkova OK a Spolku pro obnovu venkova Olomouckého kraje vydali ve dnech 29. října–2. listopadu 2013 zástupci Místních akčních skupin v Olomouckém kraji. Hranický region zastupovali Alena Veličková, Miluše Stržínková, Lucie Machová, František Kopecký, Zdeněk Lév a Petra Kočnarová – členové MAS Rozvojové partnerství regionu Hranicko.

Cílem exkurze jak název napovídá bylo získání zkušeností s financováním a organizací MAS v Itálii a ukázky úspěšných projektů realizovaných zejména z programu LEADER, s kterým pracujeme i v naší MASce.

V rámci tematické exkurze jsme navštívili Národní technicko-archeologický park v Gavorrano v provincii Grosseto, kde nás přivítala ředitelka parku p. Alessandra Casini, a seznámila s projektem realizovaným z části právě z výše

míst. Na popud veřejnosti, která kritizovala zchátralost areálu, obec Gavorrano areál od společnosti odkoupila a začala realizovat projekty na zachování technické památky a její včlenění do turisticky atraktivních lokalit v rámci cestovního ruchu. Okolo areálu jsou vybudovány naučné stezky které pojednávají o historii lomu, způsobu těžby, ale i přírodní lokalitě, ve které se nachází. Paní Alessandra Casini kladla důraz na udržitelnost projektu a zajištění financování, neboť v celém parku je zaměstnáno 50 pracovníků. Kladně tyto projekty hodnotí zejména horníci, které k tomuto místu váže pracovní minulost. Propojení všech již zmiňovaných aktivit projektu učinilo z tohoto typického browfieldu turisticky atraktivní místo regionu. Ročně jej navštíví cca 85 tis. návštěvníků.

Silným zážitkem byla procházka přírodní rezervací Maremmy. Tato oblast bývala divočinou plnou neprůchodných, zrádných močálů, zamořených zhoubnou malárií. Dnes z Maremmy zůstaly jen nepatrné zbytky, chráněné jako přírodní rezervace. Kdo sem vstoupí, má dojem, že už není v Evropě, ale v jakési exotické krajině Afriky. Parco Naturale della Maremma je jedním z mála civilizací nedotčených pobřežních pásů v Itálii. Rozprostírá se na rozloze cca 100 km² a nachází se tu 13 přírodních rezervací různých typů. Založen byl v roce 1975, aby se zachovala původní flóra a fauna a zabránilo výstavbě. Park můžete prozkoumat pouze pěšky nebo vyhlídkovým autobusem. V parku je podporována přirozená obnova v přírodním režimu a žije zde na 500 druhů živočichů. Z programu LEADER byly zbudovány naučné stezky a ochranný val proti zaplavování parku mořskou vodou, který by zabránil postupnému odumírání zeleně.

Součástí programu byla i návštěva ovčí farmy s výrobou biosýrů obohacených nenasycenými mastnými kyselinami zvanými Omega3. Majitelka farmy je úspěšnou propagátorkou této nové technologie výroby

sýrů. Posledním projektem byla ukázka nového etiketovacího stroje zakoupeného s dotací zmiňovaného programu pro výrobce olivového oleje a vína. Se zástupci MAS comune Gavorrano jsme debatovali i o obecní spolupráci a školství v regionu Grosseto. Zjistili jsme, že problémy venkova jak v Itálii tak u nás jsou téměř totožné a jejich řešení bude spočívat na spolupráci obcí i ostatních organizací.

Při zpáteční cestě jsme na krátkou chvíli navštívili Florencii s jejími nejvýznamnějšími památkami.

Miluše Stržínková

uvedeného programu. Jedná se o lom, ve kterém se prováděla povrchová i hlubinná těžba železné rudy a vápence, z nichž se získával zejména pyrit, síra a měď. Ve spolupráci s univerzitou zde vznikl projekt zaměřený na další využití lomu zejména v oblasti kulturní, vzdělávací a turistické. Součástí projektu je přírodní amfiteátr s nezbytným zázemím, jehož okolní kulisu tvoří vápencové stěny. Slouží pro pořádání velkokapacitních kulturních akcí, dále využití krápníkové jeskyně jako unikátního divadla. Z programu LEADER bylo vybudováno muzeum bývalého největšího dolu těžby pyritu v Evropě, s kongresovým sálem a galerií minerálů. Celkové náklady projektu se pohybovaly okolo 3 mil. Eur. Kamenivo z lomu se v současné době používá na zaplňování míst vzniklých po hlubinné těžbě, které jsou v hloubce 500 m pod zemí.

Další projekt se týkal řešení klasického browfieldu, který vznikl po uzavření dolu, ke kterému došlo ve dvou etapách v roce 1964 a 1984, a kdy zde zaniklo téměř 700 pracovních

Dejme společně sbohem starému roku.

Již tradičně se rozloučíme se starým rokem 2013 a přivítáme ten nový 2014 na rousecké návsi na Silvestra o půlnoci. Přijďte popřát a připít si se svými sousedy a spoluobčany.